

Sivistyslautakunta, § 131, 19.05.2020
Kaupunginhallitus, § 346, 08.06.2020

§ 346

Lausuntopyyntö/ hallituksen esitys luonnokseksi oppivelvollisuuslaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi.

PRIDno-2020-2977

Sivistyslautakunta, 19.05.2020, § 131

Valmistelijat / lisätiedot:
Taneli Tiirikainen
taneli.tiirikainen@pori.fi
yksikön päällikkö, opetusyksikkö

Opetus- ja kulttuuriministeriö on pyytänyt lausuntoja luonnoksesta hallituksen esitykseksi oppivelvollisuuslaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi. Porin kaupungin sivistyslautakunta lausuu asiasta seuraavasti:

Hallituksen esityksessä ehdotetaan säädettäväksi oppivelvollisuuslaki ja laki tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta. Lisäksi ehdotetaan muutettavaksi näihin uusiin annettaviin lakeihin liittyen perusopetuslakia, lukiolakia, ammatillisesta koulutuksesta annettua lakia, vapaasta sivistystyöstä annettua lakia, opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettua lakia, valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annettua lakia, opintotukilakia, koulumatkatukilakia, ylioppilastutkinnosta annettua lakia sekä eräitä muita lakeja. Oppivelvollisuuslain on tarkoitus tulla voimaan 1.8.2021 alkaen. Sivistyslautakunta katsoo, että aikataulu siihen kytkeytyvine muiden lakien muutoksineen on tiukka. Kunnille ja koulutuksen järjestäjille ei jää riittävästi aikaa varautua muutokseen. Lakiesityksen voimaantuloa tulisi siirtää vähintään vuodella eteenpäin.

Lakiluonnoksen tavoitteet ja niihin kytkeytyvät rakenteelliset muutokset ovat sivistyslautakunnan mielestä hyviä ja kannatettavia. Oppivelvollisuuden laajentamisella tavoitellaan ennen muuta sitä, että suomalaisten nuorten tulevaisuus rakentuu hyvään koulutustasoon ja kykyyn kouluttautua tarvittaessa uudelleen. Tavoitteet edellyttävät panostuksia perusopetukseen, kuten oppimisen tukeen, ohjaamiseen ja oppilashuoltoon. Jokaisella perusopetuksen päättävällä nuorella tulee olla tosiasialliset valmiudet toisen asteen opiskeluun ammatillisessa tai lukiokoulutuksessa. Ilman perusopetuksen toiminnan ja rakenteiden kehittämistä lakiluonnoksen tavoitteet eivät kunnolla voi toteutua. Uudistus ei siis koske ainoastaan nuoren elämänvaihetta perusopetuksen päättymisen yhteydessä, vaan pohja luodaan paljon aiemmin. On tiedossa, että esimerkiksi kokemus itsestä oppijana, omasta kyvystä saavuttaa oppimisen avulla jotain, muodostuu varsin varhain. Siksi ennakoivan ohjaustoiminnan ja vahvan opiskeluhuollon tuen pitää perustua yhtenäiseen tapaan, joka varmistaa lasten ja nuorten koulutuksellisen yhdenvertaisuuden ohjauksessa ja tuessa. Tarvitaan yhtenäinen resurssipohja, jolle palveluja perustetaan. Sivistyslautakunta katsoo, että osana uudistuksia hallituksen tulisi varmistaa myös edellä mainitut, perusopetuksen kehittämiseen liittyvät asiat.

Oppivelvollisuuden laajentamisen ja toisen asteen maksuttomuuden kustannuksista on eriäviä mielipiteitä. Sivistyslautakunta katsoo, että koronakriisin jälkeisessä uudessa todellisuudessa kunnilla ei ole tosiasiallisia mahdollisuuksia ottaa vastuulleen

uusia kustannuksia, ellei valtio korvaa niitä täysimääräisinä. Lisäajan ottaminen lain voimaantulon osalta on tärkeää, jotta tosiasialliset kustannukset ja niihin liittyvät rahoitusjärjestelmät saadaan huolellisesti ratkaistua. Esimerkiksi hallintoon ja tukipalveluihin liittyviä kustannuksia tulee tarkastella huolella. Kustannuksista iso osa on seurausta toisen asteen maksuttomien oppimateriaalien hankkimisesta. Tähän liittyvää mallia esimerkiksi oppilaiden tietokoneiden osalta tulee voida valmistella huolella. Porin 1200 lukiolaisen tietokoneiden tuleminen kaupungin hallintaan edellyttää merkittäviä muutoksia myös kaupungin ICT-yksiköltä. Sivistyslautakunta pitää oppivelvollisuuden laajentamiseen esitettyä rahoitusta riittämättömänä suhteessa uudistuksesta aiheutuviin tosiasiallisiin kustannuksiin.

Uudistukset edellyttävät uuden ohjaavan henkilöstön sekä oppilas- ja opiskelijahuoltohenkilöstön palkkaamista. Henkilöstön saatavuuden, etenkin koulupsykologien ja erityisopettajien osalta, voi ilmetä rekrytointihaasteita. Vahvistamista tarvitaan etenkin ohjaukseen peruskoulussa ja toisella asteella, valmentavassa koulutuksessa että nivelvaiheissa. Lisäksi jälkiohjaus vaatii henkilöstöresurssia. Kohdennettu palvelutarve siis pitenee ja syvenee.

Säädettäväksi ehdotettu uusi laki tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta on merkittävä uudistus, joka parantaa perusopetuksen päättävien oppilaiden ja päättäneiden opiskelijoiden mahdollisuuksia suorittaa toisen asteen tutkinto yksilöllisten opintopolkujen avulla. Tällaisen koulutuksen järjestäminen onnistuu osittain nykyisiä rakenteita hyödyntäen, mutta se vaatii myös uusia tiloja, työntekijöitä ja yhteistyömalleja. Niiden suunnittelemiseen tarvitaan aikaa. Kunnille ei ole esityksen mukaan tulossa velvoitetta järjestää toisen asteen koulutusta eikä uutta tutkintokoulutukseen valmentavaa koulutusta, mutta käytännössä Porin kaupungin maakunnan keskuskaupunkina tulee näitä molempia järjestää.

Kunnille ja koulutuksen järjestäjille tulee "saattaen vaihtaen"-periaatteella ohjaus- ja valvontavastuu. Asuinkunnalle tulee viimekätinen vastuu ohjata ja osoittaa oppivelvolliselle koulutuspaikka tutkintokoulutukseen valmentavassa koulutuksessa tai työhön ja itsenäiseen elämään valmentavassa koulutuksessa. Tähän liittyvien toimintamallien suunnittelemisen yhteistyössä eri tahojen kanssa sekä riittävien resurssien varaaminen vaativat valmistautumisaikaa.

Sivistyslautakunta katsoo lakiesityksen tavoitteiden olevan kannatettavia, mutta aikataulujen, rahoituksen ja käytännön järjestelyjen vaativan täsmennyksiä.

Ehdotus

Esittelijä: Esa Kohtamäki

Porin kaupunki antaa opetus- ja kulttuuriministeriölle oheisen lausunnon luonnoksesta hallituksen esitykseksi oppivelvollisuuslaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

leena.tuominen@pori.fi
kaupunginlakimies

Liitteet

- 1 Talousyksikön lausunto hallituksen esityksestä oppivelvollisuuslaiksi ja siihen liittyvistä laeista 2020
- 2 12.5.2020 saapunut VN19852020 OKM 1 Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi oppivelvollisuuslaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi.

Opetus- ja kulttuuriministeriö pyytää kaupungin lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi oppivelvollisuuslaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi.

Hallituksen esitys liittyy hallitusohjelman kirjauksiin oppivelvollisuusiän korottamisesta 18 ikävuoteen, ohjauksen vahvistamisesta, toisen asteen koulutuksen maksuttomuudesta sekä toisen asteen valmistavien koulutusten ja nivelvaiheen ohjauksen kehittämisestä. Esityksen tavoitteena on nostaa koulutus- ja osaamistasoa sekä varmistaa jokaiselle mahdollisuus toisen asteen tutkinnon suorittamiseen. Toisen asteen tutkinnon suorittaminen edistää henkilön työllistymistä ja yhteiskuntaan osallistumista, joten esityksen tavoitteena on osaltaan tukea myös työllisyysasteen nostamista.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi oppivelvollisuuslaki ja laki tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta sekä muutettavaksi perusopetuslakia, lukiolakia, ammatillisesta koulutuksesta annettua lakia, vapaasta sivistystyöstä annettua lakia, opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettua lakia, valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annettua lakia, opintotukilakia, koulumatkatukilakia, ylioppilastutkinnosta annettua lakia sekä eräitä muita lakeja. Ministeriö pyytää lausunnon antajia ilmaisemaan kantansa esitettyjen uudistusten sisältöön, laajuuteen ja voimaantulon ajankohtaan.

Sivistyslautakunta ja konsernihallinnon talousyksikön päällikkö ovat antaneet lausuntonsa esityksestä.

Ehdotus

Esittelijä: Aino-Maija Luukkonen

Kaupunginhallitus päättää antaa opetus- ja kulttuuriministeriölle hallituksen esityksestä oppivelvollisuuslaiksi ym. sivistyslautakunnan esityksen mukaisen lausunnon täydennettynä konsernihallinnon talousyksikön päällikön kannanotolla.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Tiedoksi

Opetus- ja kulttuuriministeriö / 15.6.2020

Päätös on julkisilta osin nähtävänä Porin kaupungin verkkosivuilla 16.6.2020

Otteen oikeaksi todistaa

Pori
11.06.2020

Tero Lönnström
asiakirjahallinnon päällikkö

Tiedoksianto asianosaiselle

Lähetetty sähköpostilla 11.6.2020

Muutoksenhakukielto

§346

Muutoksenhakukielto

Päätöksestä ei kuntalain 136 §:n perusteella saa tehdä oikaisuvaatimusta tai kunnallisvalitusta.